

Oređownik Samorządu

Organ Związku Gmin
Województwa Śląskiego

Prenumerata wynosi 2 zł kwartalnie
Opłata poczt. opłacona ryczałtem
Telefony: Katowice 21-47 Po południu 25-08

Wychodzi 1-go i 15-go dnia miesiąca.
Redakcja i Administracja: Katowice Poczta 16/II.
Redaktor: Stanisław Kuhnert.
Syndyk Związku Gmin Woj. Śl.

Ogłoszenia: Jednołamowy wiersz
milim 30 gr Przed tekstem 60 gr za
wiersz mm. Rach. w P. K. O. 304227

Nr. 1.

Katowice, 1 stycznia 1928 r.

Rok IV.

Na Nowy Rok.

Wkraczamy w czwarty rok naszego wydawnictwa. Zgodnie z programem naszym, wygłoszonym w pierwszym wogóle numerze „Oređownika Samorządu“, staraliśmy się o popieranie interesu i spraw samorządu, zabiegaliśmy o pogłębienie znajomości tychże spraw i interesów, oređowaliśmy o opiekę i poparcie dla samorządu — zawsze w miarę naszych sił i środków skromnych.

Wytkniętego raz celu nie spuściliśmy z oka, wiedząc, że służymy dobrej i słusznej sprawie.

Obecnie na progu nowego roku naszej pracy publicystycznej, czerpiąc z nabytego doświadczenia i w oparciu o znajomość stosunków i warunków, pragniemy zwrócić uwagę na najbliższe i najpilniejsze zadania tych, którym w udziale przypadła zaszczytna misja służenia sprawie polskiego samorządu terytorjalnego.

Konstytucja Polska gwarantuje obywatelom szeroki samorząd terytorjalny. Weszliśmy do Polski z poważnymi walorami z zakresu tegoż samorządu. Stan przejęty po zaborcach zachować, utrwalić i pomnożyć — to było nasze najpilniejsze, chociaż nie zawsze łatwe zadanie.

Polska Odrodzona tworzyła się nietylko z niczego, — pod względem materialnym, — ale wprost z przeciwnieństw w nawiągnięciach i w światopoglądzie, jakie wpoili nam ciemniacy w długotrwałej niewoli naszej.

A rzuciwszy okiem wstecz, każdy nieuprzedzony przyznać musi, że w tych kilku zaledwie latach naszego odrodzenia, stworzono dzieło olbrzymie, prawie ponad miarę ludzką.

Jakby z pod ziemi wyrosnięta, broni naszej niepodległości świetna i bitna armia, kraj, wyniszczony wojna, dźwignięto z ruiny, koleje kursują, jak nig-

dzie lepiej w Europie, budujemy porty w Gdyni i Tczewie, administracja państwowa i samorządowa funkcjonuje, dobrobyt powoli, ale stale wzrasta.

Nie stworzono tego wszystkiego bez zgrzytów i waśni. Tam, gdzie ścierały się światopoglądy, musiała wrzeć walka. Co jednak nie znaczy, że walka ta nie powinna przycichnąć a szczególnie przycichnąć wobec nowych, olbrzymich zadań, które nas czekają.

Gmach państwowości polskiej nie ukończony, zaledwie wyłania się z fundamentów, bo nie wolno nam zapomnieć, że

„Polska, to wielka rzecz“.

Tym, którzy po nas przyjdą, musimy pozostawić taką Polskę, o jakiej śnili i marzyli nasi ojcowie, jaką my współcześni życzylibyśmy sobie, taką, by była „wielką rzeczą“.

To też na fundamencie dotąd położonym, wytrwale nadal budować musimy.

Filarami,

na których spocząć winien gmach Polski,

to samorządy nasze.

Ich wiecznotrwałość — to nasza troska!

Za kilkanaście zaledwie tygodni czekają nas

wybory do sejmu i senatu,

czyli orzeczenie się obywateli, pod którym sterem płynąć ma łódź Polski. Samorząd terytorjalny żywo zainteresowany jest w wyniku wyborów, bo od przyszłych członków naszych izb ustawodawczych w wielkiej mierze zależeć będzie dalszy los naszych miast i gmin. I chociaż skądinąd nie zaleca się, aby działacze samorządowi zajmowali się sprawami par-

Ubezpieczajcie się w Towarzystwie Wzaj. Ubezpieczeń

wszelkich informacji udzielamy

Katowice, ulica Sokolska 9 :: Telef. 21-76

Poszukuje się zdolnych agentów.

„SNOP“

Czy zamówiliście już Oređownik Samorządu na nowy kwartał?

(Formularz do zamawiania na ostatniej stronie.)

tyjno-politycznymi, to jednak w wypadku wyborów do sejmu i senatu względy te nie zobowiązują. Nie zobowiązują szczególnie u nas na Śląsku, gdzie ostatnie wybory komunalne przekonały nas chyba najlepiej, dokąd prowadzi zapoznanie najistotniejszych potrzeb szerokich naszych mas. Były one demonstracją, której powtórzenia nikt dbały o los naszej dzielnicy i całej Rzeczypospolitej sobie nie życzy. To też zamilknąć muszą kłótnie i swary o wpływy polityczne i partyjne a wszechstronnie zapanować w nas musi żądanie, by hasłem przewodniem zbliżających się wyborów było

gospodarcze dzwignięcie naszego kraju.

Kierownicy i współpracownicy samorządu muszą domagać się od organizacji, które ujęły w swe ręce akcję przedwyborczą, by na czołowe miejsca list wyborczych wysunęły kandydatury, które zapewnią wyborcom swymi kwalifikacjami, iż

sprawy samorządu należą na czoło zagadnień państwowych.

W tym kierunku wszyscy, którzy służą samorządowi, którzy go popierają i którzy doceniają jego doniosłość dla państwa, wyteńczyć winni swe wysiłki i wykorzystać swe wpływy.

Nasze izby ustawodawcze czeka wielkie zadanie:

wydanie ustaw

o samorządzie miejskim, wiejskim, powiatowym i wojewódzkim.

Dotychczas nie uporano się w Warszawie z tak palącymi ustawami i zawsze jeszcze posługiwać musimy się surogatami. Jak na tem cierpi cały rozwój państwa, dowodzić nie potrzeba. Wszystkie organizacje naszego samorządu winne zjednoczyć się w jednym żądaniu, by ostatecznie ustawy te wyszły i to w ujęciu, któreby Polskę postawiło w sprawach samorządu w jednym rzędzie z państwami zachodu.

Czeka nas obrona ciężka już nie tylko o konieczne powiększenie

wpływów i dochodów samorządu.

ale o zachowanie tychże w dotychczasowych rozmiarach. Pokutuje projekt ustawy o rozgraniczeniu dochodów podatkowych pomiędzy państwo i samo-

ząd. Po krótko omówiliśmy ten projekt w zeszłym numerze. Już tam wskazaliśmy na fatalne skutki, jakie dla samorządu spowodowałby ten projekt. Dzisiaj nawołujemy wszystkich, którym dobro naszych miast, gmin i powiatów leży na sercu, aby pilnie śledzili wypadki, aby garnęli się do organizacji naszej, do

Związku Gmin Woj. Śląskiego.

pamiętając o tem, że tylko sprężysta i silna organizacja obronić może słuszne pretensje samorządu. W Związku Gmin Woj. Śl. znaleźć się winna

każda gmina śląska.

bo tylko jednością będziemy silni i zyskamy poważanie.

Jak nawołujemy do zementowania szeregów miast i gmin śląskich przez przystąpienie do Związku Gmin, tak też wyrażamy nadzieję, że nowy rok zaznaczy się w dziejach i sprawach samorządu naszego powołaniem do życia

stowarzyszenia burmistrzów

i naczelników gmin. Organizacja to nader potrzebna obok Związku Gmin, bo jej zadaniem to krzewienie koleżeństwa, to wspólne pouczanie się w sprawach zawodowych, to zabieganie o podniesienie poziomu wiedzy zawodowej i prawniczej, to dalej popieranie godnego ustawodawstwa samorządowego, to wreszcie troska o wychowanie odpowiednio wyszkolonego personelu samorządowego.

W czasach obecnych jesteśmy świadkami tego, że przy powoływaniu burmistrzów czy naczelników gmin, czy też przy mianowaniu urzędników i funkcjonariuszów niezawsze, jak być powinno, decydują kandydata kwalifikacje fachowe i moralne, lecz niestety często przynależność do tej czy owej partii. Temu dla idei samorządu szkodliwemu prądowi w interesie tegoż samorządu przeciwstawić się musi organizacja zawodowa. Nie wolno dopuścić, by sprawy samorządu dostały się w niepowołane ręce. Nie wolno dopuścić do tego, by zdolny i dobry urzędnik miał zamkniętą drogę do stanowisk z wyborów w samorządzie.

W nowy wkraczamy rok. Niech to będzie rok zgody, rok pracy i rok poświęcenia. **eska.**

Nowa ustawa przemysłowa.

W Dz. U. R. P. Nr. 53, w poz. 468 ukazało się rozporządzenie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. z mocą ustawy o prawie przemysłowem.

Rozporządzenie to w X działach ujmując całość spraw przemysłowo-handlowo-rzemieślniczych, postanawia, że wchodzi ono w życie sześć miesięcy po dniu jego ogłoszenia, oraz że od uchwały Sejmu Śląskiego zależy, „czy i kiedy rozporządzenie o prawie przemysłowem ma wejść w życie na obszarze Województwa Śląskiego“.

Dotąd Sejm Śląski uchwały w tym przedmiocie nie podjął, spodziewać się jednak należy, że przystąpi do odnośnych narad. Byłoby nawet pożądanem, aby Sejm Śląski w interesie naszych odnośnych stosunków i w interesie gmin, zajął się nową ustawą przemysłową, choćby już z uwagi na przepisy działu IV (art. 60 do 68 — targi gminne) i działu VIII (art. 131 do 140 — władze przemysłowe).

Prawo przemysłowe weszło w życie z dniem 7 grudnia 1927 r. a równocześnie w Dz. U. R. P. Nr.

111 z dnia 15 grudnia 1927 r. w poz. 942 ukazało się rozporządzenie wykonawcze Ministra Przemysłu i Handlu.

Przemysłem w zrozumieniu dekretu Pana Prezydenta i cyt. rozporządzenia wykonawczego ma być wszelkie zatrudnienie zarobkowe lub przedsiębiorstwo, bez względu na to, czy jest ono wytwarzające, handlowe lub ustawowe. Specjalną kategorię przedsiębiorstw tworzy tak zwany przemysł koncesjonowany, którego prowadzenie uzależnione jest od uprzedniego uzyskania zezwolenia, w postaci koncesji, władzy przemysłowej I-ej instancji. Każdy, kto rozpoczyna prowadzenie przemysłu ze stałą siedzibą, nie należącą do przemysłów koncesjonowanych, jest obowiązany tylko donieść jednocześnie władzy przemysłowej I-ej instancji o tym fakcie, wymieniając w swoim zgłoszeniu:

- a) imię, nazwisko, wiek, przynależność państwową i miejsce zamieszkania rozpoczynającego przemysł;
- b) rodzaj przemysłu z możliwie dokładnem określeniem przedmiotu przedsiębiorstwa;
- c) siedzibę

przedsiębiorstwa; d) firmę przedsiębiorstwa. O ile przemysł ma być prowadzony przez zastępcę lub dzierżawcę, należy dodać także dane, dotyczące się tych osób.

Jeżeli sam zakład przemysłowy, to znaczy budynek, lokal lub wszelkie inne miejsce, służące stale do prowadzenia przedsiębiorstwa, będzie używał specjalnych palenisk lub będzie ewentualnie mógł zagrażać bezpieczeństwu publicznemu — do urządzenia takiego zakładu wymagane będzie jednak uprzednie zatwierdzenie przez władze przemysłowe projektu urządzenia.

Art. 16 dekretu wylicza zakłady przemysłowe, których projekty urządzenia podlegają zatwierdzeniu przez władzę przemysłową wojewódzką. Do tych przedsiębiorstw zaliczone są farbiarnie przędzy i tkanin, gazownie, wytwórnie ceraty, wytwórnie celulozy, rzeźnie, garbiarnie, huty i wiele innych.

Ubiegający się o zatwierdzenie projektu urządzenia takiego zakładu winien właściwej władzy przemysłowej przedstawić plany urządzenia zakładu oraz szkic sytuacyjny, na którym winny być również uwidocznione zabudowania gruntów sąsiednich. Do tego musi być dołączony opis fabrykacji. Na szkicu lub w opisie mają być dokładnie określone takie szczegóły, jak np. wielkość placu, na którym zakład ma być urządzony: nazwiska właścicieli gruntów sąsiednich, odległość budynku zakładowego od granic sąsiednich placów, wysokość i rodzaj sąsiednich budynków, o ile zakład przemysłowy ma mieć paleniska; normalną ilość pracowników, jaka ma być zatrudniona w zakładzie itd.

Przy wydawaniu decyzji władza przemysłowa w każdym przypadku będzie krępowana ponadto ustawowymi przepisami budowlanymi, wodnymi, sanitarnymi, weterynaryjnymi i bezpieczeństwa pracy, zależnie od tego, jakim przepisom dany zakład podlega ze względu na swoje położenie i rodzaj.

Władze autonomiczne (urząd gminny) posiadają zastrzeżone prawo wypowiedziania swojej opinii o każdym projekcie zakładu, który wymaga zatwierdzenia władzy.

Ustawa nakłada obowiązek na władze powzięcia decyzji w terminie dni 30, licząc od dnia złożenia podania, oczywiście podania, odpowiadającego wszystkim warunkom formalnym.

Zatwierdzony projekt urządzenia zakładu przemysłowego straci swą ważność, jeżeli w przeciągu pięciu lat od dnia zatwierdzenia nie uruchomi się zakładu lub jeżeli przerwa w jego ruchu potrwa dłużej, niż pięć lat. Tak samo w razie zupełnego zniszczenia zakładu przemysłowego ponowne urządzenie tego zakładu zależne będzie od uprzedniego zatwierdzenia projektu nowego urządzenia. Osobom interesowanym, które spotykają się z odmową lub wogóle szkodliwą dla swych interesów decyzją władzy przemysłowej pierwszej instancji, służy prawo odwołania się do instancji wyższej.

Niezależnie od tych przepisów wchodzi w życie nowe postanowienia, dotyczące formalnych stron prowadzenia przemysłu.

Prowadzący przemysł winien przedewszystkiem oznaczyć swoje przedsiębiorstwo przemysłowe na zewnątrz w odpowiedni sposób. W tem ze-

„Parquet”

Przedsiębiorstwo dla wykonania posadzek
właśc. K. Hamerlok

KATOWICE, ul. Gen. Zajaczka 21

poleca się

P. T. Urzędom, Zarządom Gmin, pp. Restauratorom i t. d.
do wykonywania posadzek parkietowych wszelkiego rodzaju
po cenach najniższych.

wnętrznem oznaczeniu należy uwidocznnić dokładnie i czytelnie imię i nazwisko lub firmę przemysłowca oraz rodzaj przemysłu i to w sposób, wyłączający wszelką wątpliwość, czy idzie o przemysł wytwórczy, handlowy lub „usługowy”. Uwidocznione imiona i nazwisko muszą się zgadzać z imionami i nazwiskami, podanymi w zgłoszeniu przemysłu, wniesionem do władz przemysłowych, lub w spisie firmy do rejestru handlowego. O każdej zmianie lokalu przemysłowego, jak również o ewent. zaniechaniu prowadzenia przemysłu przedsiębiorca obowiązany jest zawiadomić niezwłocznie swoją władzę przemysłową. Ten sam przepis obowiązuje przy otwieraniu filii oraz przy wydzierżawianiu przedsiębiorstwa. Dzierżawca przedsiębiorstwa przemysłowego jest co do praw i obowiązków, wpływających z nowego rozporządzenia i co do prowadzenia przemysłu zrównany zupełnie z samodzielnym przemysłowcem. Obowiązany jest jednak posiadać te same ustawowe warunki do prowadzenia przemysłu, jakich dekret wymaga od samodzielnych przemysłowców. Dekret przewiduje przepisy specjalne, którym podlegają przemysły koncesjonowane, a następnie specjalne przepisy dla przemysłu hotelowego, zastawniczego, przewozowego itd.

Osobny rozdział dekretu poświęcony jest przemysłowi okręgowemu, który oparto na zupełnie innych, niż dotychczas, podstawach. Prowadzenie przemysłu okręgowego jest również uzależnione od licencji władz przemysłowych, przytem z reguły licencje wydawane być mają na rok i na obszar województwa. Przedsiębiorca, mający za swą podstawę operacyjną obszar kilku województw, winien w każdym z osobna postarać się o uzyskanie licencji lub, co najmniej, formalne rozciągnięcie ważności licencji, uzyskanej w sąsiednim województwie na dane województwo.

Od prowadzenia przemysłu okręgowego wyłączono obywateli obcych oraz osoby dotknięte chorobą zakaźną, osoby, pozostające pod dozorem policyjnym, osoby znane z wólczygostwa lub pijacy.

Licencja na przemysł okręgowy będzie zawierała: imię i nazwisko właściciela licencji, rok urodzenia, stan rodzinny, miejsce zamieszkania i opis jego osoby oraz dokładne określenie rodzaju przemysłu okręgowego. Wykonający przemysł winien będzie podczas wykonywania posiadać zawsze licencję przy sobie i na żądanie władz lub organów bezpieczeństwa publicznego okazywać ją dla legitymowania swych uprawnień.

Czy zamówiliście już Orędownik Samorządu na nowy kwartał?

(Formularz do zamawiania na ostatniej stronie.)

Juljan Dombek, mag. praw., Król. Huta.

Opiekun zawodowy.

Dla sprawowania należytej opieki nad małoletnimi dziećmi — sierotami zupełnymi lub częściowymi — dalej nad nieślubnymi, gminy ustanawiają urząd opiekuna zawodowego. Gminy mają tu dwie drogi otwarte: 1. Ustanawiają urząd opiekuna zawodowego statutem po myśli § 4 art. 98 ust. wyk. do kodeksu cywilnego, 2. ustanawiają opiekuna zawodowego Sąd Opiekuńczy na skutek wniosku gminy lub towarzystwa dobroczynności.

Do sprawowania Urzędu Opiekuna Zawodowego który nie koniecznym jest płatnym, powołuje gmina obywateli, cieszących się zupełnym zaufaniem u współobywateli, przyczem muszą oni być Polakami. W szczególności nadają się na to stanowisko księża, starsi nauczyciele, urzędnicy państwowi i samorządowi, nie wyłączając naczelnika gminy (w mniejszych gminach), Rada gminna autorytetem swoim powinna zdobyć zgodę ostatnich na sprawowanie tego bardzo ważnego urzędu, a uzyskanie odpowiedniego zezwolenia od władzy nadzorczej lub przełożonej, nie powinno nastreczać żadnych trudności.

Koszta, jakie powstają z powodu sprawowania Urzędu Opiekuna Zawodowego ponosi: a) sama gmina, b) kilka połączonych gmin, c) częściowo gmina a częściowo miejscowe towarzystwa dobroczynności (po wzajemnem porozumieniu się). Odszkodowanie pobierane przez opiekuna zawodowego nie przekracza zazwyczaj kilkudziesięciu złotych miesięcznie.

Obowiązki opiekuna zawodowego.

Opiekun zawodowy podlega nadzorowi gminnej rady sieroczej, tak samo jak opiekun zwyczajny. Sprawuje on przede wszystkim opiekę nad dziećmi nieślubnymi, oraz takimi sierotami, które gmina utrzymuje z racji ich ubóstwa z funduszków gminnych, a przysługują mu wszystkie prawa opiekuna zwyczajnego, a więc prawo pieczy **nad osobą i majątkiem** dziecka, powierzonego jego opiece.

Do pomocy opiekuna zawodowego, niejako organ wykonawczy, może gmina zobowiązać zaufane kobiety, t. zw. piastunki sierot oraz takie rodziny, które gotowe są za pewnym wynagrodzeniem przyjąć na wychowanie sieroty lub dzieci zaniedbane przez rodziców.

W tych wypadkach, w których radca sierot nie może przedstawić osób zdalnych do sprawowania opieki, w pierwszym rzędzie powołany jest do tego **opiekun zawodowy**.

Nie należy to tak rozumieć, że skutkiem ustanowienia opiekuna zawodowego, członkowie gminy mogą się uchylić od opieki, przez złożenie tego obowiązku na opiekuna zawodowego. Ustawa nakazuje sprawowanie obowiązku opiekuna **każdemu obywatelowi i obywatelce**, którego wskażą rodzice, lub właściwy radca sierot, a będą to w pierwszym rzędzie **krewni**, w ostateczności, gdy takich osób nie ma, należy w ich miejsce powołać opiekuna zawodowego.

Opiekun zawodowy sporządza listę imienną swych pupilów, albo — co się poleca — karty tożsamości według następującego wzoru:

1. Imię i nazwisko nieślubnego dziecka (sieroty).
2. Imię i nazwisko matki (rodziców).
3. Kto jest ojcem nieślubnego dziecka?
4. Czy (ile) płaci na utrzymanie?
5. Najbliżsi krewni zobowiązani do utrzymania?

5. Gdzie się znajduje dziecko i pod czyją opieką?

7. Czy posiada majątek?

8. Kto jest opiekunem.

Ma to tę zaletę, że w razie przesiedlenia się pupila do innej gminy, nie potrzeba przysyłać odpisu do rady sieroczej danej gminy, i listę samą prostopość, lecz przysyła się samą kartę tożsamości.

Co należy rozumieć pod pieczą nad osobą dziecka?

Jest to stałe czuwanie nad **wychowaniem i rozwojem fizycznym pupila**.

Wychowanie otrzymuje dziecko od osób, którym ten obowiązek powierzono, a więc rodzice, krewni, opiekunowie, następnie współdziała przy wychowaniu pupilów szkoła, a wreszcie pracodawca, u którego pupil terminuje jako uczeń. Opiekunowi zawodowemu przysługuje prawo karcenia pupila, gdy tenże na to zasługuje, a o ile to nie wystarczy, ma zwrócić się do właściwego Sądu Powiatowego (Opiekuńczego) o pomoc.

Opiekun zawodowy korzystając ze swej przewagi, jaką daje piastowanie tegoż urzędu, winien wywierać nacisk i stałe wpływać na pupila przez dobór odpowiednich środków, aby tenże wyrosł na dzielnego obywatela.

Jeżeli pupil ma zdolność i skłonność, to należy oddać go do szkoły średniej, lub zawodowej, korzystając przytem z udogodnień i ulg, jakie Rzeczpospolita Polska daje swym obywatelom, a ponadto nie mniej z pomocy samorządowej i prywatnej (stypendja).

Bezwzględnie winien opiekun zawodowy czuwać nad tem, aby od dziecka usunąć wpływy obce a wrogie, oraz starać się o to, aby po ukończeniu szkoły zaczęło pracować na siebie, i nie było ciężarem osób trzecich, wzgl. gminy.

Bardzo ważną jest kwestją wychowania religijnego pupila. Opiekun zawodowy **musi** być tego samego wyznania co pupil (odmiennie opiekun generalny), dziecko winno uczęszczać do kościoła na nabożeństwo, na naukę i wykonywać praktyki religijne, jakie kościół przepisuje. Po ukończeniu szkoły powinien opiekun zawodowy dbać o to, aby pupil przyłączył się do towarzystwa religijno-oświatowego i tam czerpał a także wzniewał wśród rówieśników zapal do czynów szlachetnych.

Nad wychowaniem fizycznym dziecka czuwają powołane organa państwowe, tak, że w tej dziedzinie opiekun zawodowy współdziała przez odpowiednie nakazy lub zakazy.

Jeżeli dziecko jest ułomne, upośledzone na umyśle, lub umysłowo chore, w takim stopniu, że opieka nad nim jest bardzo utrudnioną lub wręcz niemożliwą, wówczas winien się zwrócić z prośbą o pomoc do Sądu Opiekuńczego, który wyda odpowiednie zarządzenia.

Pieczka nad majątkiem pupila.

Obowiązek ten polega na tem, że opiekun zawodowy sporządza inwentarz majątku pupila; przedkłada go Sądowi do zbadania, zarządza oraz szafuje majątkiem według nakazów Sądu Opiekuńczego. Za ścisłe przestrzeganie tych nakazów, które opiekun zawodowy wykonywać winien z należytą starannością, odpowiada w razie zawinienia cywilnie i karnie.

Takich wypadków, gdzie pupil będzie miał jakiś większy majątek, będzie zresztą niewielka ilość, najczęściej będzie musiał się opiekun zawodowy wystarać pupilowi o utrzymanie, co zresztą jest jego naturalnym obowiązkiem.

Obowiązek utrzymania spoczywa w pierwszym rzędzie na tych osobach, które dziecku życie dały: ojciec albo matka lub rodzice wspólnie.

Jeżeli dziecko jest nieślubne, ojciec dziecka musi płacić rentę na jego utrzymanie tak długo, dopóki ono nie jest w stanie na siebie pracować i siebie utrzymywać.

Jeżeli ojciec dziecka dla jakiegokolwiek powodu nie płaci renty, musi matka łożyć na jego utrzymanie. **Pozatem obowiązek utrzymania spoczywa na najbliższych krewnych.** O ile wyżej wymienione osoby uchylają się od obowiązku utrzymania sieroty lub dzieci nieślubnych, ma opiekun prawo i obowiązek wnieść skargę o utrzymanie do właściwego Sądu Powiatowego. Wówczas następuje przymusowe ściągnięcie przyznanych wyrokiem, lub wykonalną ugodą kwot utrzymawczych, a częstokroć stałe zajęcie u pracodawcy pewnej oznaczonej części zarobku zobowiązanego do utrzymania.

Opieka ustawowa nad dziećmi nieślubnymi nie tylko obejmuje je same, ale daje również matkom prawo do zwrotu kosztów rozwiązania (położne), a jeżeli **gmina je wyłożyła, to powinna się zwrotu domagać** jakoteż koszty utrzymania przez pierwsze 6 tygodni po rozwiązaniu, które płacić musi ojciec dziecka.

§ 1716 k. cyw. postanawia, że już przed urodzeniem się dziecka może Sąd na wniosek matki rozporządzić w drodze tymczasowego zarządzenia, że ojciec natychmiast po urodzeniu się dziecka zapłaci do rąk matki lub opiekuna koszty utrzymania, które należy dostarczyć dziecku przez pierwsze trzy miesiące, i że potrzebną kwotę ma zdeponować na **stosowny** czas przed urodzeniem. Ażeby uzyskać wydanie tymczasowego zarządzenia, **nie potrzeba uwiarogodnienia**, że roszczenie jest narażone na niebezpieczeństwo, a jedynie należy udowodnić **przyszły obowiązek utrzymania danego ojca.**

Postanowienia te mają **bardzo doniosłe** znaczenie dla gminy. Jeżeli się bowiem weźmie pod uwagę, jak wysokie pozycje w budżecie gmin G. Śląska zajmują fundusze przeznaczone na **ubogich** oraz **pomoc i utrzymanie matek i dzieci nieślubnych, sierot zupełnych i częściowych,** wówczas starania, jakie opiekun podjąć musi celem **zmniejszenia tych ciężarów,** nabierają szczególnego znaczenia także ze strony gospodarczej.

Prawa powyżej opisane może opiekun zawodowy za pupila w razie oporu zobowiązanego wykonywać, wnosząc **skargę o utrzymanie lub wniosek o tymczasowe zarządzenie.** Opiekun zawodowy z biegiem czasu nabywa wielkiej wprawy w prowadzeniu takich sporów. **Zna on stosunki miejscowe,** może szybko postarać się o dowody konieczne dla udowodnienia żądania skargi — tak że **dochodzenie sądowe będzie uproszczone** — on również może uzyskać przyspieszenie terminu do ustnej rozprawy.

Wobec tego odwoływanie się **do pomocy gminy,** a w szczególności **Urzędu Ubogich,** staje się niejednokrotnie zbyteczne. Zobowiązany do utrzymywania zostanie sądowo zmuszony płacić na matkę wzgl. dzieci, a ponadto zwrócić wyłożone koszty. Działanie celowe w tym kierunku ma więc oprócz tego, że zabezpiecza prawa pupila, i **gospodarcze znaczenie dla gminy.**

Oszczędności uzyskane wskutek zniewolenia zobowiązanego do płacenia alimentów mogą być zużytkowane na poprawienie bytu pupilów, **na zakładanie i unowocześnienie istniejących zakładów opieki.**

Nierzadko opiekun zawodowy będzie miał sposobność wejść w porozumienie **z miejscowymi tow. dobroczynności, pracodawcami, izbami rzemieślniczymi, przemysłowo-rolniczo-handlowymi oraz urzędami,** tak że uda mu się znaleźć godziwe zatrudnienie i zarobek dla swego pupila.

Obowiązki opiekuna zawodowego można także w ten sposób rozdzielić, że jeden opiekun sprawuje opiekę nad dziećmi do lat 6, inny do lat 14, dalszy do upełnoletnienia. Gminy mają więc zupełną w tym kierunku swobodę i uwagę uwzględnić swoje miejscowe odrębności w szerokiej mierze.

Nadzór Sądu Opiekuńczego.

Z działalności swej składa opiekun zawodowy takie same sprawozdanie, jak opiekun zwyczajny, przyczem ma to udogodnienie, że sprawozdanie może składać w terminie **jednorazowym i to zbiorowo,** winien jednakże takie udogodnienia wyjednać od Sądu Opiekuńczego.

Sąd Opiekuńczy jest władny do wydawania szczególnych zarządzeń, gdy ku temu zajdzie potrzeba.

Wybór opiekuna zawodowego.

Na stanowisko opiekuna zawodowego powoływać należy, jak tego ustawa wymaga, osoby chętne i sumienne, **o wyrobionem zdaniu i nieposzlakowanej przeszłości politycznej i moralnej.** Sprawowanie tych obowiązków nie powinno nastęrczać trudności lub być uciążliwe. Opiekun zawodowy już z racji swego urzędu **ma przewagę natury moralnej** nad pupilami, dalej **pomoc ze strony władz samorządowych a przede wszystkim Sądu.** Wprawa, jaką z czasem nabiera w rozwiązywaniu zadań z dziedziny opieki, staje się dobrodziejstwem dla szukających u niego pomocy i oparcia.

Dlatego też ustanowienie opiekuna zawodowego **zawsze przyniesie nie tylko członkom gminy, ale i społeczeństwu korzyści,** gdyż zostaje wypełniony bardzo ważny obowiązek socjalny.

Bardzo wielką doniosłość posiadają zebrania radców sierot, opiekunów zawodowych i zwyczajnych, na których omawia się, w jaki sposób najpraktyczniej sprawować nad pupilami opiekę, oraz uchwała się odpowiednie środki zaradcze w razie zachodzących niefortunnych. Rada gminna z łatwością pozyska współudział **kierownika Wydziału Powiatowego, lekarza powiatowego,** jeżeli tylko o to się starać będzie.

Ażeby sprostać tym wszystkim zadaniom, musi gmina starać się o to aby udostępnić wszystkim osobom, które w gminie współdziałają we wykonaniu opieki odpowiednie popularnie napisane podręczniki i wydawnictwa, takie popierać.

*

Od Redakcji. Magistratom — Urzędowi Gminnym w związku z powyższym tematem polecić możemy wydawnictwo: „O gminnych radach sierocych” w opracowaniu St. Grabowskiego, nakładem Kraj. Instytutu Wydawniczego, Poznań, ul. Pocztowa 7 a.

O dodatek komunalny do podatku dochodowego.

Z datą 8 listopada 1927 r. okazało się w Dz. U. R. P. Nr. 101 rozporządzenie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie uzupełnienia art. 24 ustawy o państwowym podatku dochodowym. Postanowienie punktu B tegoż artykułu, uzupełnia się ustępem, mocą którego dochody z uposażeń służbowych, emerytur, wynagrodzeń za najemną pracę, wypłaconych z funduszków państwa, nie podlegają dodatkowi na rzecz związków komunalnych. Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1928 roku.

Wychodząc ze słusznego założenia, że pracownicy samorządowi, opłacani na tych samych warunkach, co urzędnicy, uzyskać winni te same ulgi, o jakich mówi rozporządzenie, Zarząd Związku Gmin czyni starania, aby ulgi te przyznano także pracownikom samorządowym.

Kronika.

Katowice. (Tow. Wz. Ubezp. „Snop”), zaszczytnie znane na wszystkich ziemiach Polski, polecamy jako znane ze swej solidności i najlepiej renomowane towarzystwo ubezpieczeń.

Towarzystwo Wzaj. Ubezpieczeń „Snop” założone zostało w roku 1903. Ubezpiecza od ognia wszelkie budowle przemysłowe, miejskie i wiejskie. Przeciętny zwrot zysków za cały czas działalności Towarzystwa wyniósł 15,96 proc. zebranej składki. Od roku 1923 wprowadzono ubezpieczenia ziemiopłodów od gradobicia, przejąwszy aktywa i pasywa istniejącego od roku 1902 Towarzystwa „Ceres”. Towarzystwo „Snop” łączy trwałe stosunki reasekuracyjne z Francją, Anglią, Stanami Zjednoczonymi Ameryki Półn., Szwajcarią, Danją, Norwegią i Niemcami.

Towarzystwo prowadzi operacje w całej Rzeczypospolitej przy pomocy liczego aparatu organizacyjno-akwizycyjnego, a mianowicie: Oddziałów w Katowicach, Krakowie, Lwowie, Poznaniu, Łodzi i Wilnie. Reprezentacji Generalnych w Warszawie, Lublinie, Kielcach, Radomiu, Sosnowcu, Kaliszu i Grudziądzu oraz Agentur we wszystkich miastach i większych osadach Polski.

Własnością Towarzystwa są cztery duże nieruchomości mieszkalne: w Warszawie (dwie), Poznaniu i Katowicach.

Wydział Wykonawczy Rady Nadzorczej Tow. „Snop” stanowią:

Kazimierz Ambrożewicz, przemysłowiec, Prezes Zarządu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych w Warszawie, Prezes Związku Polskich Prywatnych Zakładów Ubezpieczeniowych w Warszawie.

Ludwik Bryndza-Nacki, właściciel ziemski, Radca Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego w Warszawie, Wiceprezes Banku Ziemiańskiego w Warszawie.

Emil Świda, właściciel ziemski, właściciel i dyrektor Towarzystwa Akc. „Fluid” w Warszawie, Prezes Zw. Fabryk Kwasu Węglowego w Polsce.

Zbigniew hr. Żółtowski, właściciel ziemski w Poznańskiem, członek Wydz. Wykonawczego Rady Naczelnej Organizacji Ziemiańskich.

Na terenie Województwa Śląskiego zostało zarekomendowane Towarzystwo „Snop” specjalnymi pismami polecającymi przez następujące Związki, Instytucje, Stowarzyszenia i Korporacje:

1. Związek Gmin Województwa Śląskiego, okólnik z dnia 22 października 1925 r., L. dz. 1017 25, rozesłany wszystkim Magistratom i Urzędowi Gminnym Województwa Śląskiego.

2. Górnośląski Związek Przemysłowców Górniczo-Hutniczych Z. z. w Katowicach, okólnik z dnia 7 stycznia 1926 r., L. J. Nr. B. 342 VII, rozesłany wszystkim Przedsiębiorstwom Górniczo-Hutniczym na Górnym Śląsku.

3. Śląski Związek Rolników, okólnikami z dnia 23 października 1925 r., L. dz. 1059 25, z dnia 3 marca 1927 r., L. dz. 330 27 i z dnia 1 czerwca 1927 r., L. dz. 800 27, rozesłanymi wszystkim Kółkom Rolniczym na terenie Województwa Śląskiego.

4. Izba Handlowo-Przemysłowa w Bielsku, okólnik z dnia 25 września 1926 r., rozesłany wszystkim Związkom, Stowarzyszeniom i Korporacjom Handlowo-Przemysłowym na terenie Śląska Cieszyńskiego.

5. „Progress”, Zjednoczone Kopalnie Górnośląskie, Sp. z ogr. por. Katowice, pismo rekomendujące Towarzystwo „Snop” z dnia 2 października 1926 r., rozesłane Zarządom Kopalń należącym do koncernu przemysłowego „Progress”.

6. Polski Związek Zrzeszeń Gospodarczych, okólnikami z dnia 22 lipca 1926 r., L. dz. 328 26 i z dnia 16 maja 1927 r., L. dz. 350 27.

Towarzystwo Ubezpieczeń „Snop” cieszy się także poparciem następujących Instytucji, z którymi zawarło obustronnie wiążące umowy, jak:

1. Towarzystwo Kredytowe Przemysłu Polskiego w Warszawie,
2. Centralne Towarzystwo Rolnicze w Warszawie,
3. Zarząd Główny Związku Ziemian w Warszawie,
4. Zarząd Główny Kresowego Związku Ziemian.

Godula. (Nowy naczelnik.) Rada gminna na ostatnim swem posiedzeniu w starym roku wybrała naczelnikiem gminy p. Dzyzgę, magistra praw i podprokuraturą przy Sądzie w Katowicach. Jak wiadomo gminą Godula zawiadywał ostatnimi czasy komisarycznie p. burmistrz Flach, przewodniczący Zarządu Związku Gmin i b. burmistrz Orzegowa.

Bielszowice. (Wybór naczelnika gminy.) Po ustąpieniu ze stanowiska naczelnika gminy p. Noczyńskiego, rada gminna bez rozpisania konkursu, wybrała nowym naczelnikiem gminy p. Olszewskiego, sekretarza Związku Śl. Powstańców. Dotychczas zawiadywał interesami gminy komisarycznie p. Hauke, referent wydziału samorządowego w Województwie Śląskiem.

Czy zamówiliście już Oświadcznik Samorządu na nowy kwartał?

(Formularz do zamawiania na ostatniej stronie.)

Centralne ogrzewanie i sanitarne urządzenia

Sp. z ogr. por.

Konieczny i Wolny

Katowice, ul. Jagiellońska nr. 38 - Tel. 2329

Wykonuje wszelkie systemy centralnych ogrzewań, pierwszorzędne urządzenia sanitarne, łaźnie, susznie.

Dosiego Nowego Roku

życzy swoim odbiorcom i przyjaciołom

Jan Badura

właściciel cegielni parowej
Katowice, ul. Parkowe 3.

E. Lamla/Katowice

Telefon 1433

Sobieskiego 13

Fabryka Zdrowotno-technicznych urządzeń i aparatów

Oddział I.

Centralne ogrzewania - Instalacje na- i
odwadniające - Urządzenia sanitarne
i desinfekcyjne.

Oddział II.

Filtry zapobiegające tworzeniu się
kamienia kotłowego „Nygramit”

Zakłady Przemysłowe

„MŁOT”

Sp. z o. por.

Właściciel Teofil Pojda, Bogucice, Fabryczna 3,

Warsztaty ślusarsko-mechaniczne. Konstrukcje
żelazne wszelkiego rodzaju. Kufy do studzien
opadłowych. Kraty, Okna, Bramy, i ogrodze-
nia od zwyczajnego do artystyczn. wykonania.

OSTROWIT

Restauracja

KATOWICE

Śniadalnia

ulica Poprzeczna 12. Tel. 1 365

Zakąski gorące cały dzień.
Obfity bufet zimnych zakąsek.

OBIADY

4 dania zł 2,50 3 dania zł 2,00
Butelkowa sprzedaż wina, likie-
rów i wódek poza dom. Jasne
piwa z beczki. **Kolacje** Potrawy
a la carte.

Lokal otwarty do godz. 1 w nocy.

SZCZEPAN GILL

Telefon nr. 748

Katowice

ul. Warszawska 43

Warsztat szklarski. — Skład obrazów i listew.

Wykonanie robót budo-
wano-artystycznych Det.
sprzedaż szkła białego
kolorowego i diucianego.

Artystyczna oprawa obra-
zów i luster. Detaliczna
sprzedaż obrazów, ram
— i listew.

Amerykańskie maszyny do pisania

ROYAL

maszyny do liczenia, powielania etc. przybory blu-
rowe, papier. — — — Prosimy zażądać oferty.

E. BRASZCZOK i SKA.

Katowice, ul. Kościuszki 16. Tel. 1949

DRUKI

WSZELKIEGO RODZAJU DLA
URZĘDOW, ORGANIZACJI,
TOWARZYSTW I PRYWATNEJ
KLIENTELI DOSTARCZA

DRUKARNIA ŚLĄSKA

SPOŁKA Z OGRAN. ODPOW.
K A T O W I C E
NAROŻNIK UL. BATOREGO 2
i ULICY KOŚCIUSZKI NR. 15
TELEFON NR. 426

Związek Gmin Woj. Śl.

posiada nr. telefonu Katowice 21-47

Kamieniołomy

Troszok i Krzysztoporski Sp. z o.o.

Wisła, ul. Zamkowa 1.

:::

Katowice. - Telefon 1999

Eksploatacja i dostawa z własnych Kamieniołomów, Kostki brukowe wszelkich wymiarów, krawężniki, szaber, dziki bruk, łom, graniczniki.

Bernard Kiszka

Biuro techniczne

Urządzenia kąpielowe, wodociągów, kanalizacji, centr. ogrzewań i wszelkie urządzenia techniczno-zdrowotne.

Królewska Huta, ul. Sobieskiego 20

Tel. 1565

Budowniczy

JERZY SCHALSCHA

Biuro architektoniczne

Katowice, plac Wolności 6 — Tel. 234 — P. K. O. 300 503

Budownictwo naziemne. Budowa domów mieszkaln. i osiedli.

Wykonanie budynków przemysłowych.
Budowle betonowe i żelazo-betonowe.

Remington

pierwszy zawsze i wszędzie.

O jakości Remingtonów najlepiej świadczy fakt, że Rząd Polski zamówił 1000 (tysiąc) maszyn Remingtonów dla Urzędów Państw.

Dla Urzędów Gminnych, Okręgowych, dla Magistratów oraz wszelkich Inst. Samorządowych i Państw. **dogodne warunki spłaty.**

➡ Prosimy żądać ofert i demonstracji. ➡

Tow. Przemysłowo-Handlowe

Block-Brun S. A.

Oddział w Katowicach, ul. 3-go Maja 15, tel. 5-48

KAINTOCH I SKA.

Sp. z ogr. odp.

Katowice II, ul. Krakowska 41 — Tel. 2376

Generalne przedstawicielstwo Zamkowych Zakładów Przemysłowych Sp. Akc. fabryka likierów i soków owocowych (dawniej Arcyksięcia Fryderyka Cieszyń-Błogocice — Założona w r. 1814

Wyłączna sprzedaż firmy Langner i Ska., Warszawa, Koniaków francuskich renomowanej marki: Otard Dupay & Co Cognac. Oryginalny likier Benedyktyński z Destilerie de la Benedictine Fekamp France Wina francuskie A. Lalandé & Co. Bordeaux.

Katowicki Oddział Tow. Wzaj. Ubezpieczeń „SNOP” w Warszawie

przyjmuje do ubezpieczenia od ognia budowle i ruchomości miejskie, wiejskie i przemysłowe. Również ze względu na nadchodzący sezon ubezpieczeń ziemiopłodów od gradobicia, przyjmuje się już obecnie zgłoszenia. Wszelkich informacji tak ustnych, jak i pisemnych udziela niezwłocznie

Biuro Towarzystwa „Snop”
Katowice, ul. Sokolska 3. Tel. 21-76
Poszukuje się zdolnych agentów.

Zamówienie.

(wyciąć i oddać w Urzędzie Pocztowym.)

Niżej podpisany zamawia niniejszem w Urzędzie Pocztowym na I. kwartał 1928 wychodzącą w Katowicach gazetę

Oređownik Samorządu

(zapisaną w Cenniku Gazet na kwartał I. pod nr. 139) w egzemplarzach.

Adres

Kwit Pocztowy.

zł zapłacono.

, dnia

Urząd Pocztowy